

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з навчально-методичної роботи

АУДИТ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **07 «Управління та адміністрування»**
Спеціальність **071 «Облік і оподаткування»**
Освітній рівень **другий (магістерський) рівень**
Освітня програма **Облік і аудит**

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри
обліку і бізнес-консалтингу

Андрій ПИЛИПЕНКО

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри обліку і бізнес-консалтингу
Протокол № 3 від 12.10.2022 р.

Розробник:
Лядова Юлія Олександрівна, канд.екон.наук, доцент

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри– розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Аудит державних фінансів» вивчає принципи, методи і форми дослідження законності, достовірності, економічної доцільності та ефективності використання державних (місцевих) фінансових ресурсів, зосереджених в основному в бюджетній системі, а майна на різних рівнях державного управління, а також господарських і фінансових операцій і процесів на підприємствах, організаціях та установах державної та комунальної форми власності на основі використання облікової, звітної, планової (нормативної) та іншої фінансово-економічної інформації в поєднанні з дослідженням фактичного стану об'єктів аудиту державних фінансів.

Наразі є дуже актуальною і необхідною цільова підготовка фахівців для вищих органів державного фінансового контролю (Рахункової палати України, Державної аудиторської служби України), спроможних здійснювати аудит надходження та використання державних (місцевих) фінансових ресурсів у розрізі всіх його видів та форм. Адже запорукою фінансової стабільності і безпеки країни є ефективна система фінансового контролю, ключовим компонентом якої є аудит державних фінансів.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів здатності до успішного розуміння процесу аудиту публічних фінансів, згідно принципових підходів міжнародної практики, а також опанування практичним інструментарієм його здійснення органами фінансового контролю в Україні.

Предметом навчальної дисципліни є система державних фінансів, зокрема процеси законного, ефективного та результативного використання державних фінансів.

Об'єктом вивчення є процес здійснення аудиторського дослідження, згідно зі стандартами міжнародної практики та вітчизняним законодавством.

Основними завданнями дисципліни є:

надання студентам розуміння змісту, принципів застосування та призначення аудиту державних фінансів в сучасній системі управління публічними фінансами;

усвідомлення технології застосування аудиторських процедур щодо дослідження ефективності, економічності та результативності використання державних фінансів в процесі практичної діяльності;

дослідження особливостей застосування аудиторських процедур в процесі виконання контрольних функцій у сфері діяльності органів фінансового контролю;

формування здатності удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи аудиту у відповідності зі стратегічними цілями держави.

Навчальна дисципліна «Аудит державних фінансів» є вибірковою освітньою компонентою циклу професійної підготовки магістрів обліку і оподаткування за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит».

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1М
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Екзамен

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Фінанси	Переддипломна практика
Фінансовий облік	
Аудит	Дипломна робота
Державний фінансовий контроль	

Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Навички здійснення аудиту державних фінансів в Україні	Обґрунтовувати особливості провадження аудиторських досліджень на підставі діючого законодавства.
	Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані стосовно формування та використання публічних фінансів.
Здатність організувати аудиторське дослідження державних фінансів	Знати особливості організації та підготовки аудиторського дослідження органами фінансового контролю згідно вітчизняного та міжнародного законодавства
	Вміти складати робочі документи державного аудитора та розуміти їх призначення
Здатність до виконання аудиторських процедур стосовно дослідження стану управління та використання державних або місцевих ресурсів	Обґрунтовувати вибір застосування аудиторських процедур на підставі діючого законодавства.
	Збирати, оцінювати та аналізувати показники законності, ефективності, економічності та результативності використання публічних фінансів, робити висновки та пропозиції.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні засади аудиту державних фінансів

Тема 1. Історія виникнення, сутність та організаційно-правові засади аудиту державних фінансів

Основні історичні етапи становлення аудиту державних фінансів. Сучасний стан аудиту державних фінансів на теренах України та перспективи його розвитку. Організація аудиту державних фінансів в зарубіжних країнах. Міжнародні організації контрольних органів (INTOSAI, EUROSAI). Необхідність, місце та значення аудиту державних фінансів в сучасних умовах. Аудит державних фінансів як складова фінансового контролю за державними коштами. Нормативно-правове забезпечення аудиту державних фінансів в Україні. Стандартизація аудиту державних фінансів. Принципи здійснення аудиту державних фінансів. Основний зміст та призначення принципів аудиту державних фінансів.

Тема 2. Суб'єкти аудиту державних фінансів

Види аудиту державних фінансів відповідно до міжнародних стандартів (INTOSAI). Різновиди аудиту державних фінансів. Державна аудиторська служба України. Рахункова палата України.

Тема 3. Організація державного фінансового аудиту органами фінансового контролю

Сутність та принципи організації державного фінансового аудиту. Стадії та етапи здійснення державного фінансового аудиту ДАС України. Планування державного фінансового аудиту органами ДАС України. Сутність та зміст методичних прийомів державного фінансового аудиту. Процес аудиту державних фінансів з боку Рахункової палати України та його етапи. Планування аудиту державних фінансів Рахунковою палатою України. Загальний

порядок проведення аудиту державних фінансів Рахунковою палатою. Координація дій аудиторів із працівниками об'єкта перевірки. Нагляд за проведенням аудиту. Документування процесу аудиту. Оформлення результатів аудиту державних фінансів Рахунковою палатою України. Контроль якості аудиту державних фінансів з боку Рахункової палати України.

Тема 4. Організація внутрішнього аудиту в органах державного сектора

Стандартизація внутрішнього аудиту в органах державного сектора. Основні етапи та процедури організації діяльності підрозділу внутрішнього аудиту (далі - ПВА) органу державного сектора. Забезпечення та підвищення якості ВА в органах державного сектора.

Змістовий модуль 2. Методичні основи аудиту державних фінансів

Тема 5. Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності)

Мета, завдання й об'єкти державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм. Методика проведення державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм. Оформлення і реалізація результатів державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм.

Тема 6. Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання

Поняття, об'єкти і завдання державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання. Методика проведення державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання. Оформлення і реалізація результатів державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання. Поняття і об'єкти операційного аудиту. Порядок проведення операційного аудиту. Оформлення і реалізація результатів операційного аудиту.

Тема 7. Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів

Поняття, об'єкти і завдання державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів. Методика проведення державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів. Оформлення і реалізація результатів державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів.

Тема 8. Внутрішній аудит в органах державного сектора

Поняття і об'єкти внутрішнього аудиту в органах державного сектора. Порядок проведення внутрішнього аудиту в органах державного сектора. Оформлення і реалізація результатів внутрішнього аудиту в органах державного сектора

Тема 9. Аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України

Загальні положення аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України. Планування аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів. Проведення (виконання) аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів. Звітування за результатами аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів. Перевірка виконання пропозицій за результатами аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів

Тема 10. Фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України

Загальні положення фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України. Планування фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів. Проведення (виконання) фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів. Звітування за результатами фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів. Перевірка виконання рекомендацій за результатами

фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни з метою досягнення очікуваних результатів навчання, передбачено застосування як активних, так і інтерактивних технологій навчання, які передбачають застосування наступних методів: інформаційно-рецептивний, метод проблемного викладу – для засвоєння лекційного матеріалу; евристичний метод – для підготовки завдань, винесених на самостійну роботу; на практичних заняттях застосовуються продуктивні методи навчання, що спрямовані на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, а саме: дискусії (Тема 1-3, 12), бесіди (Тема 4-7, 13, 14), презентації (Тема 8-12), моделювання професійних ситуацій (Тема 8-14), робота в малих групах (Тема 8, 10, 12, 14), індивідуальна дослідницька робота (Тема 2, 3, 5, 7, 8).

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та практичні завдання, написання есе, виконання самостійної роботи, а також складання екзамену. Оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів здійснюється за допомогою контрольних заходів, які включають поточний і підсумковий контроль за накопичувальною 100-бальною системою.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних і семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти екзамен, – 35 балів).

Загальна кількість балів за виконання завдань на навчальних заняттях за навчальною дисципліною становить:

- практичні заняття – 35 балів;
- контрольна робота – 15 балів;
- творче завдання – 10 балів.

Поточний контроль знань здобувача проводиться під час лекційних і практичних занять за такими критеріями:

За вирішення практичних завдань максимально можна отримати 35 балів.

Всього протягом семестру заплановано виконання п'яти завдань - по 7 балів за кожне. Виконані завдання загружаються студентами у відповідний елемент курсу на сайті ПНС, після чого викладач перевіряє їх, надає рекомендації та відповідну оцінку:

2 бали – завдання виконано не в повному обсязі та з суттєвими помилками;

3 бали – завдання виконано в повному обсязі з деякими помилками та здано порушенням графіку навчального процесу;

4 бали – завдання виконано в повному обсязі, вірно та здано з порушенням графіку навчального процесу.

6 бали – завдання виконано в повному обсязі з деякими не суттєвими помилками та подано відповідно до графіку навчального процесу;

7 балів – завдання виконано в повному обсязі, вірно, здано відповідно до графіку навчального процесу.

Контрольні роботи (15 балів)

Контрольна робота перша передбачає тестування – максимально 5 балів:

1 бал – 20% правильних відповідей;

2 бали – 40% правильних відповідей;

3 бали – 60% правильних відповідей;

4 бали – 80% правильних відповідей;

5 балів – 100% правильних відповідей.

Контрольна робота друга передбачає виконання п'яти практичних завдань (ситуаційних, діагностичних, евристичного), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни – максимально 10 балів.

2 бали – вирішено два ситуаційних завдання (максимально по 2 бали за кожне);

3 бали – вирішено два діагностичних завдання (максимально по 1,5 бали за кожне);

5 балів – вирішено одне евристичне завдання.

Творче завдання (максимальна оцінка - 10 балів). Вимоги до виконання творчого завдання розміщено на сайті ПНС.

Презентація матеріалу за обраною темою:

10 балів – зміст та структура виконаного матеріалу відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження відбиває пояснення й висновки стосовно поставлених завдань; робота відповідає предмету та об'єкту дослідження;

8 балів – зміст та структура виконаного матеріалу відповідають меті дослідження, в запропонованій презентації результатів дослідження подано пояснення й висновки стосовно поставлених завдань щодо обраної тематики;

6 балів– зміст та структура виконаного матеріалу відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження, подано пояснення й висновки стосовно поставлених завдань; проведено достатнє дослідження стану об'єкту дослідження відповідно меті обраної тематики, але недостатньо коректно визначено напрямків вирішення поставлених завдань, що впливає на коректність висновків;

4 бали – зміст та структура виконаного матеріалу не відповідають меті дослідження.

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять. Оцінювання знань студента проводиться за накопичувальною 100-бальною системою.

Підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового **екзамену**, відповідно до графіку навчального процесу. Максимально можлива сума балів, набраних на екзамені – 40 балів; мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25 балів.

Екзаменаційний білет містить завдання, що охоплюють програму дисципліни, виконання яких і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із п'яти практичних завдань (ситуаційних, діагностичних, евристичного), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни. **Екзаменаційний білет включає:**

два ситуаційних завдання (максимально по 5 балів за кожне або 10 балів за два);

два діагностичних завдання (максимально по 7 балів за кожне або 14 балів за два);

одне евристичне завдання (максимально 16 балів).

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума (проста) балів за результати успішності студента при поточному та підсумковому контролі. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни»

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1.	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 1. Історія виникнення, сутність	робота на лекції	

		та організаційно-правові засади аудиту державних фінансів		
	Семінарське заняття	Обговорення проблемних питань за темою. Дослідження нормативно-правового регулювання аудиту в Україні. Вирішення ситуаційних завдань.	активна робота на занятті поточна контрольна робота	5
<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 1. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою заняття.	перевірка завдань	
Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 2. Суб'єкти аудиту державних фінансів	робота на лекції	
	Практичне заняття	Обговорення проблемних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань.	активна робота на занятті; перевірка завдань	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 2. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою заняття. Вирішення комплексного практичного завдання №1.	перевірка завдань перевірка виконання комплексного завдання №1	7
Тема 3.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 3. Організація державного фінансового аудиту органами фінансового контролю	робота на лекції	
	Практичне заняття	Обговорення проблемних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань.	активна робота на занятті	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 3. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою заняття. Вирішення комплексного	перевірка завдань перевірка	7

		практичного завдання №2.	виконання комплексного завдання №2	
Тема 4.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 4. Організація внутрішнього аудиту в органах державного сектора	робота на лекції	
	Практичне заняття	Обговорення проблемних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань.	активна робота на занятті	
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 4. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою заняття.	перевірка завдань		
Тема 5.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 5. Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності)	робота на лекції	
	Практичне заняття	Обговорення проблемних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань.	активна робота на занятті	
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 5. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою заняття.	перевірка завдань		
Тема 6.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 6. Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання	робота на лекції	
	Практичне заняття	Обговорення проблемних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань.	активна робота на занятті	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 6. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою заняття.	перевірка завдань	
		Вирішення комплексного практичного завдання №3.	перевірка виконання комплексного завдання №3	7

Тема 7.	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 7. Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів	робота на лекції	
	Практичне заняття	Обговорення проблемних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань.	активна робота на занятті	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 7. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою заняття.	перевірка завдань	
Вирішення комплексного практичного завдання №4.		перевірка виконання комплексного завдання №4	7	
Тема 8.	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 8. Внутрішній аудит в органах державного сектора	робота на лекції	
	Практичне заняття	Обговорення проблемних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань.	активна робота на занятті	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 8. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою заняття.	перевірка завдань	
Тема 9.	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 9. Аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України	робота на лекції	
	Практичне заняття	Обговорення проблемних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань.	активна робота на занятті	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 9. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою заняття.	перевірка завдань	
Тема 10.	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 10. Фінансовий аудит надходжень та використання	робота на лекції	

		бюджетних коштів з боку Рахункової палати України		
	Практичне заняття	Обговорення проблемних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань.	активна робота на занятті	
Самостійна робота				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 10. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою заняття.	перевірка завдань	
		Вирішення комплексного практичного завдання №5.	перевірка виконання комплексного завдання №5	7
		Підготовко творчого завдання	Презентація результатів роботи.	10
		Підготовка до колоквиуму	Колоквиум	10
Екзамен				40

Рекомендована література

Основна

1. Кожушко О. В., Лядова Ю. О. Вдосконалення методики проведення аудиту нематеріальних активів. Ефективна економіка. 2021. № 12. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9707> DOI: 10.32702/2307-2105-2021.12.71
2. Лядова Ю. О. Аудит державних фінансів: оцінка стану та перспективи розвитку. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Електронне наукове фахове видання. 2019. № 3 (20). URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/20-2019-ukr>
3. LiadovaYu. O., Krivtsova T. O. Trends in the Development of Audit of Public Finances in the Context of Reforming the System of Public Financial Control. Проблеми економіки. 2018. № 2 (36). С. 317-327 Режим доступу: https://www.problecon.com/annotated-catalogue/?year=2018&abstract=2018_02_0

Додаткова

6. Білорус О. Г. та ін. Актуальні проблеми фінансового управління. Глобальні тенденції і національна практика : колект. монографія. Київ : ДННУ "Акад. фінанс. упр.", 2018. 495 с.
7. Нестругіна І.М. Організаційно-правові засади функціонування механізму державного фінансового контролю. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpdduu/du/2011_194/n.htm
8. Нестругіна І.М. Організаційно-правові засади функціонування механізму державного фінансового контролю. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpdduu/du/2011_194/n.htm
9. Sysoieva, I. (2021), "Features of the audit in the countries of the european union", Investysiyi: praktyka ta dosvid, vol. 3, pp. 26—31. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.3.26

10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018), Resolution "About approval of the Concept of realization of the state policy in the field of reforming of system of the state financial control till 2020", available at: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2018-%D1%- 80#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2018-%D1%-80#Text)

Інформаційні ресурси в Інтернеті

11. Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система навчальної дисципліни «Аудит державних фінансів 071 Лядова Ю.О.») URL: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=366>

12. Єдиний портал органів виконавчої влади України : веб-портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>

13. Офіційний портал Верховної Ради України : веб-портал. URL: <http://www.rada.gov.ua>

14. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України : веб-сайт. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>

15. Сайт Рахункової палати України : веб-сайт. URL: <https://rp.gov.ua/home/>